

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 688/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Michal Krutek, s.r.o., Hlavná 11, Trnava, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 14C/36/2025-27 z 11. marca 2025 a uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 11Co/41/2025-148 z 8. júla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11Co/41/2025-148 z 8. júla 2025 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Súčasne sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 12 ods. 1 a 3 listiny a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14C/36/2025-27 z 11. marca 2025 „*v spojení s napadnutým uznesením krajského súdu*“. Navrhuje napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na návrh žalobcu [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) okresný súd uznesením č. k. 14C/36/2025-27 z 11. marca 2025 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil sťažovateľke povinnosť vydať žalobcovi 1 kus kľúča od dverí stavby rodinného domu č. [REDAKOVANÉ], postavenej na parcele reg. „[REDAKOVANÉ]“ č. [REDAKOVANÉ] okres [REDAKOVANÉ], obec [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ], evidovanej na [REDAKOVANÉ], a zdržať sa akéhokoľvek konania, ktorým by bránila žalobcovi v užívaní stavby tohto rodinného domu. Zároveň poučil sťažovateľku, že môže podať

žalobu vo veci samej proti žalobcovi, t. j. žalobu o vylúčenie alebo obmedzenie žalobcu z užívania stavby rodinného domu.

3. Napadnutým uznesením krajský súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania. V dôvodoch rozhodnutia ozrejmil, že rodinný dom je v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobcu a sťažovateľky, pričom aktuálne prebieha na okresnom súde konanie o rozvod ich manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu. Zdôraznil oprávnenia vlastníka v zmysle § 123 Občianskeho zákonníka s tým, že opustenie spoločnej domácnosti nemožno vykladať v tom zmysle, že by mal žalobca prísť o akúkoľvek časť svojich vlastníckych práv zaručených mu ústavou a zákonom. Sťažovateľka nie je oprávnená jednostranne určiť, ktorý z vlastníkov bude spoločnú nehnuteľnosť užívať či akým spôsobom sa bude užívať a takto prípadne vylúčiť z užívania ďalšieho spoluvlastníka alebo ho v tomto práve obmedziť. Uvedené by znamenalo popretie vlastníckych oprávnení uvedených v § 123 Občianskeho zákonníka. Rodinný dom je v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, obaja manželia sú úplnými vlastníkmi nehnuteľnosti, majú rovnaké postavenie k veciam patriacim do bezpodielového spoluvlastníctva, pričom spoločné právo užívať nehnuteľnosť trvá aj v prípade zrušenia spoločnej domácnosti manželov. Zrušenie spoločnej domácnosti nemá za následok stratu práva žalobcu užívať spoločnú nehnuteľnosť a takou skutočnosťou nie je ani to, že sa žalobca nezdržiava v rodinnom dome, resp. sa v ňom zdržiava obmedzene, prípadne má nahlásený aj prechodný pobyt na inom mieste.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti rekapituluje skutkový stav veci, ako aj rozhodnutia konajúcich súdov. Tvrdí, že žalobca po svojom odchode zo spoločnej domácnosti nikdy nevstúpil a ani sa nedomáhal vstupu do rodinného domu. Zobral si z neho všetky hnutelné veci a až následne sa začal vstupu do rodinného domu domáhať. Sťažovateľka poukazuje na rozdiel medzi obydľím a domácnosťou, pričom tieto si žalobca nemôže meniť len svojimi vyjadreniami, ako mu to práve vyhovuje. Predmetným neodkladným opatrením dochádza k nekontrolovateľnému zásahu do domácnosti a obydlia sťažovateľky bez toho, aby boli žalobcovi určené akékoľvek limity, napr. v podobe konkrétneho dňa a hodiny v týždni. Uvádza, že nikdy nebránila žalobcovi vo vstupe do spoločného rodinného domu, ale keď sa odsťahoval, žiadala ho, aby doň nechodil vtedy, keď tam ona nie je, ale len vtedy, keď bude doma. Uvedené je pochopiteľné, pretože nikomu by sa nepáčilo ak by iná osoba (hoci aj spoluvlastník) chodila do jeho obydlia bez súhlasu a v jeho neprítomnosti. Ani vlastník, resp. spoluvlastník nie je oprávneným vstupovať do obydlia užívateľa danej nehnuteľnosti bez jeho súhlasu.

5. Žalobca opustil domácnosť dobrovoľne v novembri 2023 a svoju domácnosť preniesol do inej nehnuteľnosti, v ktorej trvalo býva a zdržuje sa tam. Rodinný dom teda v čase podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia neslúžil žalobcovi ako obydlie a nemal v ňom svoju domácnosť. Preto podľa jej názoru nebolo možné vyhovieť jeho návrhu. Sťažovateľka tiež dodáva, že žalobca nemá v rodinnom dome žiadne hnutelné veci. Situácia sťažovateľky je obdobná vzťahu nájomcu a prenajímateľa, keď ani prenajímateľ nemá ničím neobmedzené právo vstúpiť hoci

do ním v celku vlastnenej nehnuteľnosti, ktorá ale zároveň tvorí obydľie nájomcu a nemá právo v tejto domácnosti nájomcu zotrvať po neobmedzenú dobu.

6. S uvedenými skutočnosťami a rozpormi medzi vlastníckym právom a právom na ochranu obydľia a domácnosti sa krajský súd nevysporiadal, a preto napadnutým uznesením porušil jej práva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv uznesením okresného súdu:

7. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľky napadnutým uznesením okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tých základných práv alebo slobôd, porušenie ktorých namieta, sa mohol sťažovateľ domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

8. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Právomoc krajského súdu na preskúmanie uznesenia okresného súdu v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti, a preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv uznesením krajského súdu:

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka o porušení práv sťažovateľky uznesením krajského súdu, ktorým ako odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia. Sťažovateľka s napadnutým uznesením nesúhlasí. Uznáva síce vlastnícke právo žalobcu k predmetnej nehnuteľnosti, no zároveň sa nestotožňuje so záverom konajúcich súdov o tom, že by mal mať žalobca možnosť realizácie jeho vlastníckych práv bez akéhokoľvek obmedzenia.

10. Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie, resp. zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia,

ktorými sa do práv a povinností strán sporu (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa neodkladného opatrenia pristupuje len za celkom výnimočných okolností, za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (I. ÚS 50/2019, IV. ÚS 17/2019, I. ÚS 257/2019).

11. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na nariadenie či zrušenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

12. V intenciách označenej judikatúry ústavný súd pristúpil k posúdeniu námietok sťažovateľky smerujúcich proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, pričom sa podrobne oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia a skúmal, či jeho odôvodnenie signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem v prejednávanej veci a s tým spojené možné porušenie označených ústavných práv sťažovateľky.

13. V prejednávanom prípade ide o práva k rodinnému domu patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré dosiaľ nezaniklo, nebolo zrušené a ani nebolo vyporiadané. Za tohto stavu sa na sťažovateľku a žalobcu hľadí ako na bezpodielových spoluvlastníkov spoločného majetku, ktorých vlastnícke právo k tomuto majetku je rovnocenné, čo sa týka jeho veľkosti (podiel 1/1), ako aj jeho atribútov (držať, užívať, požívať, disponovať), a v prípade nezhôd v súvislosti s výkonom jednotlivých atribútov vlastníckeho práva rozhoduje o ochrane tohto atribútu na návrh niektorého z nich všeobecný súd (§ 146 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

14. Uvedené zohľadnil pri svojom rozhodovaní aj súd prvej inštancie a krajský súd sa s jeho závermi stotožnil. Po dôkladnom preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, aplikujúc pritom princípy a prístup ústavného súdu k posudzovaniu ústavnej súladnosti rozhodnutí všeobecných súdov o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým sa dočasne upravujú pomery medzi účastníkmi konania, ústavný súd konštatuje, že závery krajského súdu nemožno považovať za ústavne neudržateľné. Krajský súd s poukazom na relevantnú právnu úpravu (Občiansky zákonník) jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré bolo potrebné nariadiť neodkladné opatrenie, pričom sťažovateľku poučil o možnosti podať žalobu vo veci samej a domáhať sa vylúčenia či obmedzenia žalobcu z užívania nehnuteľnosti. Ústavný súd nezistil, že by výklad a závery, ku ktorým v napadnutom uznesení došiel, boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

15. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nerozporuje spolu/vlastnícke právo žalobcu, avšak zotrváva na všetkých vecných argumentoch, ktorými odôvodňovala opodstatnenosť zamietnutia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a ktoré ústavný súd zo svojej pozície súdneho orgánu ochrany ústavnosti založenej na princípe subsidiarity nie je oprávnený skúmať, prípadne nahradiť záver krajského súdu svojim vlastným. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že je vecou všeobecných súdov, aby vyhodnotili splnenie zákonných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia,

pričom do vyhodnotenia dôvodnosti jeho nariadenia alebo nenariadenia, ktoré je založené primárne na skutkových otázkach, do ktorých ústavný súd zásadne nie je oprávnený zasahovať.

16. Z ústavnoprávneho hľadiska je vo vzťahu k namietanému porušeniu hmotných práv sťažovateľky podstatnejšie to, že krajský súd nerozhodol s konečnou platnosťou o úprave právnych vzťahov k nehnuteľnej veci patriacej do bezpodielového spoluvlastníctva sťažovateľky a žalobcu. Napadnuté rozhodnutie tak nevytvorilo žiadnu prekážku pre eventuálnu možnosť nastoliť právnu istotu a definitívne usporiadanie ich právnych vzťahov inak než neodkladným opatrením. Samotný krajský súd zdôraznil, že nariadením neodkladného opatrenia sťažovateľka nie je vylúčená z užívania nehnuteľnosti a ani nie je neprimeraným spôsobom zasiahnuté do jej vlastníckych práv, pričom jej postavenie je tiež vyvažované právom podať návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené (§ 334 Civilného sporového poriadku).

17. Preto bez potreby detailnejšieho vysporiadavania sa s vecou ústavný súd konštatuje, že hoci bolo vyhovené návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia, sťažovateľke je zaručené právo na konečnú, definitívnu ochranu jej vlastníckych práv zo strany všeobecných súdov. Sťažovateľka má k dispozícii iné právne prostriedky s potenciálom ochrániť jej vlastnícke právo aj právo na nedotknuteľnosť obydlia. Túto ochranu jej poskytuje Civilný sporový poriadok a civilný súd jednak prostredníctvom inštitútov upravených v hmotnoprávných predpisoch (najmä Občiansky zákonník) a jednak možnosťou žiadať úpravu právnych vzťahov vlastným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, prípadne podať návrh na ochranu jej práv tak, ako ju v tomto zmysle poučil krajský súd. Vzhľadom na uvedené niet ústavne relevantného dôvodu na zásah zo strany ústavného súdu, keď samotným neodkladným opatrením práva sťažovateľky, ktorých porušenie namieta, nemôžu byť dotknuté.

18. V tejto súvislosti ústavný súd opätovne pripomína, že sa nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodnutí o neodkladných opatreniach v prípadoch, kde neodkladné opatrenia do práv a povinností strán sporu nezasahujú konečným spôsobom (m. m. IV. ÚS 82/09), resp. kde s ohľadom na charakter konkrétneho rozhodnutia o neodkladnom opatrení nemôže toto zasiahnuť do základných práv alebo slobôd strán sporu, keďže nemusí zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu (m. m. III. ÚS 309/2012).

19. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Ak sťažovateľka v dôvodoch ústavnej sťažnosti spomína nesprávne označenie nehnuteľnosti, touto otázkou sa už zaoberal krajský súd v uznesení č. k. 11Co/21/2025-118 z 30. apríla 2025, ktorým zmenil uznesenie okresného súdu č. k. 36C/122/2024-20 zo 14. januára 2025 o nariadení neodkladného opatrenia vo vzťahu ku kľúču k vstupným plastovým bezpečnostným dverám stavby domu, súpisné č. ■■■, postavenej na parcele reg. „■■■“ č. ■■■, okres ■■■, obec ■■■, k. ú. ■■■, evidovanej na ■■■, tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

20. Na tomto základe ústavný súd sumarizuje, že pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľkou označených práv napadnutým uznesením krajského súdu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu